

МЕМОРАНДУМ

щодо підтримки оборонно-промислового комплексу,
у тому числі банківського фінансування підприємств
оборонно-промислового комплексу,
технологічної стійкості та захисту держави

Дата підписання:	25 травня 2026 року
Місце підписання:	м. Київ
Статус:	Декларація намірів

Преамбула

В умовах тривалої воєнної агресії проти України банківський сектор **усвідомлює свою системну роль** у збереженні обороноздатності та економічної стійкості держави.

Банки-учасники підтверджують своє **пріоритетне завдання і готовність** сприяти розширенню доступу до фінансування для підприємств оборонно-промислового комплексу (далі - ОПК) - у межах чинного законодавства України та вимог Національного банку України (далі - НБУ) з урахуванням власних бізнес-моделей і кредитних політик.

Цей Меморандум є декларацією добровільних намірів. Він фіксує не лише наміри банків, а й містить очікування щодо дій державних органів, підприємств та установ - НБУ, Міністерства оборони, Міністерства фінансів, Агенції оборонних закупівель, Приватного акціонерного товариства «Експортно-кредитне агентство» (далі - ЕКА), Національної установи розвитку (далі - НУР) та інших.

1. Терміни та визначення

У цьому Меморандумі терміни вживаються у такому значенні:

- ОПК (оборонно-промисловий комплекс)** - сукупність органів державного управління, підприємств, установ і організацій промисловості та науки приватної та державної форми власності, що розробляють, виробляють, модернізують і утилізують продукцію військового призначення, надають послуги в інтересах оборони для оснащення та матеріального забезпечення сил безпеки і сил оборони, а також здійснюють постачання товарів військового призначення та подвійного використання, надання послуг військового призначення під час виконання заходів військово-технічного співробітництва України з іншими державами.
- Товари подвійного використання (dual-use)** - товари, технології та послуги, що можуть використовуватися як у цивільних, так і у військових цілях.
- Відкритий контракт** - договір із державним замовником, що не містить інформації, яка становить державну таємницю.
- Банки-учасники** - банківські установи, що підписали цей Меморандум.
- Сторони** - всі підписанти цього Меморандуму.
- Позичальник** - суб'єкт господарювання, який звертається за фінансуванням або отримав його в межах цього Меморандуму.

- **Державний контракт** - договір між позичальником та державним замовником на постачання продукції, надання послуг або виконання робіт оборонного чи критичного призначення.
- **СОЗ** - Суб'єкти оборонних закупівель (ДП МОУ "Агенція оборонних закупівель України", Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації, Державна прикордонна служба, Національна поліція України, Служба безпеки України та інші).
- **IFI** - міжнародні фінансові інституції (ЄБРР, ЄІБ та інші).
- **НУР** - Національна установа розвитку.
- **ЕКА** - Експортно-кредитне агентство.
- **Фонд розвитку інновацій (Brave1)** – Державний фонд, створений для підтримки українських оборонних інновацій і технологічних стартапів та підвищення їх глобальної конкурентоспроможності
- **Консорціумне / синдиковане фінансування** - форма кредитування, за якої кілька банків спільно надають кошти одному позичальнику через узгоджену угоду, де один із банків виступає організатором або агентом.
- **НПК** – належна перевірка клієнтів у розумінні чинного законодавства України та регулювань НБУ.
- **СПФМ** – суб'єкт первинного фінансового моніторингу у розумінні чинного законодавства України та регулювань НБУ.

2. Мета Меморандуму

Метою цього Меморандуму є:

- розширення доступу до фінансування для підприємств ОПК;
- формування структурованої, практичної рамки зі сегментованими моделями участі для різних банків і позичальників;
- підтримка ОПК у сферах модернізації, локалізації, масштабування та безперервності виробництва;
- підтримка соціально значущих ініціатив у сфері ОПК (реалізація благодійних програм, освітніх заходів та заходів із соціальної підтримки ветеранів, тощо);
- визначення очікуваних дій державних органів, необхідних для сприяння розвитку кредитування ОПК;
- посилення взаємодії між банківським сектором, НБУ, державними органами, IFI, а також організаціями, що надають гарантії, страхування або інші інструменти покриття ризиків;
- збереження зайнятості, податкової бази та інституційної стійкості держави.

3. Сторони Меморандуму

Сторонами цього Меморандуму є:

- Банки-учасники - банківські установи, що підписали цей Меморандум.
- НАБУ (Асоціація «Національна асоціація банків України») - як ініціатор меморандуму і координатор робочої групи.
- АУБ (Асоціація українських банків).

Цей Меморандум підписується банками та банківськими асоціаціями. Державні органи та установи - НБУ, Міністерство оборони України, Міністерство фінансів України, СОЗ, НУР та ЕКА - не є підписантами, проте цей меморандум передбачає перелік очікуваних дій, що зазначені у Додатку 1 до цього меморандуму.

4. Загальні принципи фінансування ОПК

Наведені нижче принципи є спільними для всіх банків-учасників незалежно від обраного ними сегмента фінансування.

Участь банків у підтримці обороноздатності відіграють ключову роль у забезпеченні економічного зростання, соціальних прав і свобод та відповідають принципам сталого розвитку, уключаючи принцип соціальної відповідальності, спрямованих на забезпечення безпеки населення, розвиток системи цивільного захисту, захищеність об'єктів критичної інфраструктури.

4.1. Пріоритетність

Кредитування ОПК є **одним із стратегічних пріоритетів банківської системи** України в умовах воєнного часу та у період післявоєнного відновлення. Банки-учасники **визнають цей пріоритет** не як формальну декларацію, а як напрям, що відображається в їхніх стратегіях, ризик-апетитах, продуктових лінійках, обслуговуванні ЗЕД-операцій і внутрішніх процесах.

Банки-учасники підтримують цей напрям як один зі стратегічних пріоритетів на рівні акціонерів, наглядових рад і менеджменту.

4.2. Добровільність та самостійність

Участь у Меморандумі є добровільною. Кожен банк-учасник самостійно приймає кредитні рішення відповідно до внутрішніх політик та оцінки ризику. Меморандум не зобов'язує банк надати фінансування будь-якому конкретному позичальнику.

4.3. Сегментована участь

Банки-учасники усвідомлюють, що фінансування ОПК охоплює різні за складністю категорії позичальників та моделі фінансування. Банк-учасник може приєднуватися до тих сегментів (розділ 7), які відповідають його бізнес-моделі, стратегічним цілям, компетенціям, капіталу, політиці комплаєнс, ризик-політиці, політикам материнських банків, доступу до державної таємниці та внутрішнім процедурам. Приєднання до Меморандуму не означає обов'язкової участі банку в усіх передбачених ним сегментах.

4.4. Паритетність та прозорість

Усі банки-учасники мають рівні права та відповідальність у межах цього Меморандуму.

Банки-учасники публікують на власних вебсайтах базові умови кредитних продуктів для підприємств ОПК та інформують позичальників про доступні інструменти фінансування.

4.5. Конфіденційність

Банки-учасники захищають чутливу інформацію, пов'язану з оборонними проектами: персональні дані та фінансовий стан позичальників, технічні характеристики та специфікації оборонної продукції, деталі державних контрактів з відповідним грифом.

4.6. Дотримання законодавства та комплаєнс

Фінансування здійснюється лише за умови безумовного дотримання законодавства України, у тому числі з питань фінансового моніторингу, валютного законодавства, нормативів НБУ, санкційних режимів, вимог експортного контролю та внутрішніх комплаєнс-процедур банку-учасника. Меморандум не є підставою для відступу від стандартів комплаєнсу.

4.7. Комерційна обґрунтованість

Фінансування здійснюється з урахуванням прийняттого для банку рівня ризику. Банки-учасники прагнуть до збалансованої моделі, яка поєднує підтримку ОПК із збереженням якості портфеля та дотриманням пруденційних вимог.

4.8. Розвиток консорціумної культури

Банки-учасники **визнають консорціумне (синдиковане) кредитування вагомим** механізмом для фінансування великих проєктів ОПК, що перевищують індивідуальні ліміти окремих банків. Банки, що мають відповідну експертизу та доступ до інформації, яка необхідна для проведення належного аналізу кредитного проєкту, зокрема до державної таємниці, **можуть виступати організаторами консорціумів**. Інші банки можуть приєднуватися до фінансування капіталом та ліквідністю.

5. Потенційні позичальники та пріоритети

5.1. Загальні критерії

Потенційними позичальниками можуть бути суб'єкти малого, середнього та великого підприємства, що одночасно відповідають таким умовам:

- здійснюють діяльність у сфері ОПК, ланцюгів постачань, dual-use або забезпечення потреб Сил Оборони України.
- відповідають ризик-апетиту банку-учасника в частині ділової репутації та фінансового стану, в т.ч. прийнятний для банку план розвитку;
- провадять діяльність на підконтрольній Україні території або в іншій юрисдикції, допустимій відповідно до внутрішніх політик банку-учасника (окрім російської федерації та республіки білорусь);
- відповідають вимогам законодавства України, у тому числі з питань фінансового моніторингу, валютного законодавства, санкційного режиму, експортного контролю та внутрішніх процедур банку-учасника.

5.2. Категорії позичальників за ступенем складності

Категорія А - Виробники класичних видів озброєння, боєприпасів, військової техніки та іншої продукції, яка може бути пов'язана з державною таємницею або спеціальними процедурами:

- Потребує наявності у банків-учасників першого відділу, роботи з державною таємницею, держгарантій та спеціальних процедур комплаєнсу.

Категорія Б - Виробники **безпілотних систем¹, товарів подвійного призначення та компонентів:**

- Доступна для ширшого кола банків, включаючи банки з іноземним капіталом. Може бути підтримана програмами IFIs.

Категорія В - Малий та середній бізнес ОПК та суміжних галузей. Співвиконавці, постачальники та компанії сервісних ланцюгів:

- Потребує індивідуальних підходів до аналізу та забезпечення.
- Компанії, що не є прямими виробниками оборонної продукції, але входять до виробничих ланцюгів ОПК. Можуть мати відкриті контракти.

6. Напрями фінансування

Банки-учасники можуть розглядати фінансування підприємств ОПК, у тому числі, але не обмежуючись наступними напрямками:

- **Виробництво боєприпасів та вибухових речовин**
- **Виробництво КАБів та ракет для систем ППО**
- Машинобудування, виробництво комплектуючих, безпілотних систем та спеціалізованого обладнання і матеріалів оборонного призначення.

¹ Усі види безпілотних систем, повітряні безпілотні літальні апарати; наземні роботизовані комплекси; надводні та інші безпілотні системи. Не потребує наявності першого відділу в банках

- Електроніка, приладобудування, програмно-апаратні рішення, системи зв'язку та кіберзахисту в інтересах ОПК.
- Виробництво та постачання товарів подвійного призначення.
- Ремонтні, сервісні, інженерні та логістичні потужності (включно зі складською інфраструктурою та спеціалізованим транспортом), що забезпечують безперервність критичних поставок.
- Енергозабезпечення, резервне живлення та автономні рішення для критичних виробництв.
- Запровадження навчальних програм та реалізація соціально значущих ініціатив у сфері ОПК.

Окрема увага може приділятися банками-учасниками фінансуванню підприємств-експортерів оборонної продукції за наявності відповідних ліцензій.

7. Сегменти фінансування

Цей розділ є ключовим структурним елементом Меморандуму. Він визначає окремі моделі участі банків, до кожної з яких банк-учасник може приєднатися залежно від своїх можливостей, стратегії та компетенцій. Приєднання до Меморандуму в цілому не означає обов'язкової участі в усіх сегментах.

СЕГМЕНТ 1 Консорціумне / синдиковане фінансування

Для великих проєктів, що перевищують індивідуальні ліміти банків, або відсутність доступу до державної таємниці

Один банк може виступати організатором та/або координатором консорціуму / синдикату. Банк – організатор структурує угоду, проводить основний кредитний аналіз. Інші банки-учасники приєднуються до фінансування капіталом і ліквідністю, з дотриманням власних процесів та процедур для консорціумного фінансування.

Банки-учасники можуть укласти договори покладання та можуть використовувати дані щодо НПК своїх клієнтів (ідентифікацію, верифікацію клієнтів, установлення КБВ клієнтів та вжиття заходів щодо верифікації їх особи, мету та характер майбутніх ділових відносин з клієнтом), отримані від Банка-організатора та/або координатора консорціуму / синдикату, який є одночасно СПФМ відповідно до вимог закону, у порядку, визначеному такими договорами покладання та у відповідності до чинного законодавства України з дотриманням власних процесів та процедур щодо участі у консорціумі / синдикаті.

Протягом періоду воєнного стану (а у разі необхідності – і після його закінчення) банки-учасники можуть отримувати та враховувати під час оцінки клієнтів висновки/результати щодо належної перевірки фактичного стану застави (об'єктів застави) за результатами заходів, здійснених на етапі прийняття рішення щодо вибору банка-учасника консорціуму / синдикату, а також у процесі розгляду заявки та/або прийняття рішення про видачу кредиту, та/або у момент фактичної видачі кредиту, і в подальшому – при обслуговуванні кредиту/контракту з використанням розробленого ризик-орієнтовного підходу банку, включаючи, але не обмежуючись:

- шляхом застосування підходів щодо перевірки застави третіми особами, яким делеговані вказані функції на підставі окремих договорів;
- та/або шляхом отримання незалежних письмових підтверджень і свідчень про обсяг, наявність, фактичний стан застави з врахуванням існуючих обмежень щодо доступу до такого майна;
- та/або шляхом збору, аналізу, перевірки необхідної інформації з усіх можливих відкритих, доступних джерел (за можливості отримання і використання такої інформації);
- та/або шляхом використання інших підходів і найкращих практик щодо підтвердження стану застави, з врахуванням та використанням ризик-орієнтовного підходу та внутрішніх

розроблених правил щодо оцінки кредитних та інших ризиків у процесі кредитування та/або обслуговування кредиту/контракту у консорціумі / синдикаті.

У той же час, додатково, протягом періоду воєнного стану, банки будуть вивчати та напрацьовувати, розробляти спільні процедури, обмінюватися найкращими практиками, а також, намагатися разом з регулятором напрацювати нові підходи щодо оновлених процесів та процедур організації та/або проведення належної перевірки фактичного стану застави (об'єктів застави) задля управління можливими ризиками у процесі кредитування та/або обслуговування кредиту/контракту у консорціумі / синдикаті.

Хто може брати участь

- Банком-організатором - банки з досвідом фінансування ОПК, які мають підготовлені команди та доступ до інформації, яка необхідна для проведення належного аналізу кредитного проекту, зокрема доступ до роботи з документами під грифом держтаємниці.
- Банком-учасником - будь-який банк-учасник Меморандуму, що має готовність надати ресурс і прийняти ризик у межах визначеної структури угоди.

СЕГМЕНТ 2. Пряме фінансування виробників зброї, безпілотних систем, боєприпасів і військової техніки

Найскладніший сегмент; може потребувати держгарантій, першого відділу та спеціальних процедур

Цей сегмент є найбільш регуляторно та операційно складним. Як правило, прямий доступ до нього можуть мати банки з першим відділом, досвідом роботи з держтаємницею та відповідними внутрішніми процедурами. Банки з іноземним капіталом можуть долучитися до такого фінансування через консорціумну структуру (Сегмент 1) або через IFI-програми (Сегмент 4).

Водночас фінансування виробників безпілотних систем може здійснюватися без наявності першого відділу.

Особливості реалізації

- Державні гарантії можуть бути використані, як основний механізм, для покриття ризику втрати активів унаслідок воєнних дій.
- Фінансування може здійснюватись в рамках державних програм, що пропонують в т.ч. часткову/повну компенсацію відсоткової ставки.
- За необхідності для проєктів може використовуватися синдикуване / консорціумне фінансування.
- Поетапне фінансування відповідно до виконання контракту.

СЕГМЕНТ 3 Фінансування товарів подвійного призначення (dual-use)

Найширший за охопленням банків, включаючи банки з іноземним капіталом

Фінансування підприємств, що виробляють або постачають товари, технології та послуги подвійного призначення - ті, що можуть використовуватися як у цивільних, так і у військових цілях. Цей сегмент є менш чутливим з точки зору держтаємниці.

Хто може брати участь

- Будь-який банк-учасник Меморандуму.

Позичальники цього сегменту

- Виробники компонентів для дронів та іншої техніки;
- Постачальники шин, шасі, електроніки, засобів зв'язку;
- Компанії, що опосередковано постачають продукцію відповідно до державного замовлення, а саме, іншим приватним компаніям у ланцюзі ОПК;
- Співвиконавці державних контрактів, продукція яких не є безпосередньо зброєю.

СЕГМЕНТ 4 Фінансування МСБ ОПК за відкритими контрактами

Спрощені умови, державна підтримка, доступ без першого відділу

Окремий підхід до фінансування малих і середніх підприємств, що працюють у сфері ОПК або суміжних галузях за відкритими контрактами з Агенцією оборонних закупівель або іншими державними замовниками. Наявність першого відділу в банку не є обов'язковою умовою, якщо контракт позичальника є відкритим і не містить інформації, що становить державну таємницю.

Параметри фінансування

- Суми - до встановленого ліміту для МСБ (орієнтовно до еквіваленту визначеної суми в євро).
- Банки самостійно визначають підходи до оцінки кредитного ризику та структурування угод. Можливий доступ до програм компенсації відсоткової ставки (пільгова ставка ~5–7–9%).
- Банки можуть застосовувати знижені вимоги до застави (відповідно до внутрішніх політик): акцент на контракті, поруці власника, держгарантії. Банк отримує підтверджуючий пакет документів від СОЗ, включаючи контракти, статус виконавця тощо.
- Додаткова можливість - участь у програмах IFI (ЄБРР, ЄІБ): co-financing, гарантійні схеми та IFI-верифікація як інструмент спрощення внутрішнього комплаєнсу банку, зокрема для установ з іноземним капіталом.

Програми IFI (ЄБРР, ЄІБ та ін.). Переваги моделі для банків з іноземним капіталом

- Проходження European compliance замість прямого зіткнення з обмеженнями материнської структури щодо фінансування зброї.
- Можливість фінансувати dual-use, не фінансуючи безпосередньо виробників зброї.
- Стандартизовані критерії відбору від IFI, що спрощують внутрішнє погодження.

8. Фінансові продукти, умови кредитування та обслуговування

8.1. Типи кредитних продуктів

- Інвестиційний кредит.
- Невідновлювальна кредитна лінія.
- Відновлювальна кредитна лінія для фінансування оборотного капіталу.
- Гарантії та акредитиви.
- Овердрафт.
- Факторинг та інші інструменти контрактного і торговельного фінансування.
- Лізинг (у разі наявності відповідного продукту в банку-учаснику).
- Пре-експортне фінансування (у випадку можливості експорту оборонної продукції на законодавчому рівні).

8.2. Суми та строки фінансування

- Малий бізнес - до еквіваленту визначеної суми в євро (встановлюється банком-учасником).
- Середній та великий бізнес, державні підприємства — індивідуально; для проєктів, що перевищують норматив максимального розміру кредитного ризику на одного контрагента (Н7) (далі – норматив Н7) - у форматі **синдикованого або консорціумного кредитування**.
- Строк кредитування:
 - оборотний капітал — до 12 місяців, що відповідає тривалості більшості державних контрактів, якщо інший строк не зумовлений тривалістю виробничого циклу, але не довше ніж 36 місяців.
 - Інвестиційні цілі: до 60 місяців. Фінансування більше 36 місяців має бути обґрунтовано відповідними умовами контрактів та проектно-кошторисною документацією щодо об'єкта фінансування.

8.3. Особливості перевірки банками контрактів підприємств ОПК

Під час оцінки (аналізу) підприємств ОПК та державних контрактів у процесі надання фінансування та у подальшому обслуговуванні контракту банки-учасники приймають до уваги факт укладення державного контракту як одне з підтверджень його відповідності вимогам до оборонних закупівель, зокрема державний контракт враховується як одне із джерел у частині підтвердження:

- здійснення верифікації/перевірки/погодження зовнішньоекономічних договорів, включаючи відсутність санкційних обмежень (включаючи міжнародні санкції та санкції, застосовані міжурядовими організаціями, іншими державами);
- наявності в учасника активів, достатніх для організації та забезпечення виконання умов договору, зокрема щодо предмета закупівлі;
- обґрунтованості ціни товару (продукції / роботи / послуги), який поставляється на користь держави (з урахуванням діапазону відхилення), відсутності ознак завищення ціни (здійснений на підставі розшифрування усіх очікуваних витрат, що входять до статей калькуляції його ціни);
- відсутності підстав вважати, що учасник, нерезидент є компанією-оболонкою;
- відсутності негативної інформації щодо учасника та / або кінцевого бенефіціарного власника учасника або інших суб'єктів, пов'язаних з учасником, нерезидентів, у яких закуповується товар, наприклад, щодо завищення вартості товарів (продукції / робіт / послуг), підозр у розкраданні бюджетних коштів, вчинення податкових злочинів.

Наявність державного контракту не звільняє банки-учасники від виконання вимог законодавства у сфері фінансового моніторингу, валютного та санкційного законодавства

8.4. Забезпечення

Банки-учасники прагнуть частково відмовитися від моделі «тверда застава». Допустимими формами забезпечення можуть бути:

- застава предмета фінансування (обладнання, нерухомість, транспорт);
- застава товарів у обороті, майнових прав на дебіторську заборгованість за фактично поставлені товари/надані послуги;
- державні портфельні або індивідуальні гарантії;
- гарантії IFI та експортно-кредитних агентств;
- страхування воєнних, політичних та комерційних ризиків;
- інші форми забезпечення та посилення захисту кредиторів шляхом оформлення відповідно до внутрішньої кредитної політики банку-учасника, у тому числі шляхом оформлення:

- поруки власника, пов'язаної компанії або іншого бізнесу;
- інших.

8.5. Власний внесок позичальника

Власний внесок - **від 10% залежно** від типу проєкту, контрактного портфеля, структури забезпечення та наявності грантової або гарантійної складової.

8.6. Валюта та вартість фінансування

- Основна валюта - гривня. Для позичальників з природним валютним покриттям - можливе фінансування в іноземній валюті.
- Вартість фінансування визначається кожним банком-учасником самостійно з урахуванням вартості фондування, кредитного ризику, строку фінансування, забезпечення, гарантій або страхування ризиків. Банки-учасники прагнуть застосовувати **виважений і лояльний підхід до ціноутворення**, щоб умови фінансування залишалися доступними для підприємств ОПК. Для позичальників, що відповідають умовам діючих та перспективних державних програм пільгового кредитування (зокрема, постанова КМУ №1288, програма 5-7-9% тощо), ставка та умови визначаються відповідно до параметрів таких програм.
- Комісії - відповідно до тарифів банку-учасника.

8.7. Джерела погашення

- Грошові потоки від поточного бізнесу.
- Надходження за укладеними державними або комерційними контрактами (включаючи надходження за експортними контрактами).
- Грошові потоки від нового проєкту після виходу на операційну стадію.
- Експортна виручка

9. Координація та моніторинг

9.1. Координаційний орган - Робоча група

Для координації реалізації цього Меморандуму банки-учасники утворюють робочу групу на базі НАБУ та АУБ. До складу входять по одному представнику від НАБУ, АУБ та кожного банку-учасника. Представники НБУ, Міноборони, Мінфіну, СОЗ та **Фонду розвитку інновацій (Brave1)**, можуть брати участь у засіданнях як запрошені.

9.2. Функції Робочої Групи

- Скликання щоквартальних зустрічей банків-учасників.
- Моніторинг реалізації цілей цього Меморандуму, включно з прогресом за кожним із сегментів (розділ 7).
- Обмін агрегованими (знеособленими) даними щодо обсягів фінансування ОПК.
- Підготовка та консолідація пропозицій до НБУ та інших органів влади.
- Взаємодія з НБУ, Міноборони, Мінфіном, СОЗ та IFI.

9.3. Функції НАБУ та АУБ

- Спільна координація роботи робочої групи.
- Скликання зустрічей банків-учасників.
- Консолідація пропозицій сторін та оформлення змін до Меморандуму.
- Взаємодія з державними органами від імені банків-учасників.
- Підготовка та направлення офіційних листів із переліком регуляторних пропозицій до НБУ, Мінфіну, Міноборони та інших органів.
- Публікація інформації щодо Меморандуму на власних вебсайтах та в соціальних мережах.

10. Конфіденційність

Банки-учасники зобов'язуються зберігати конфіденційність інформації, отриманої в рамках реалізації цього Меморандуму, що стосується:

- персональних даних та фінансового стану позичальників;
- технічних характеристик і специфікацій оборонної продукції;
- деталей державних контрактів, що містять чутливу інформацію, та державної таємниці в цілому.

Обмін такою інформацією між банками-учасниками можливий виключно в рамках синдигованих угод та за прямою згодою позичальника або в обсязі, що не суперечить чинному законодавству.

11. Застереження щодо конкуренції

Цей Меморандум не має на меті і не допускає узгодження дій банків-учасників щодо цін, процентних ставок, комісій, лімітів, конкретних кредитних рішень або будь-яких інших умов, здатних обмежити конкуренцію на ринку банківських послуг.

Кожен банк-учасник діє самостійно, незалежно та виключно на власний комерційний розсуд.

12. Прикінцеві положення

- Набрання чинності: Меморандум набирає чинності з дати його підписання першим банком-учасником.
- Строк дії: Меморандум діє безстроково або до дати, визначеної окремим додатком, але не менше одного року з дати набрання чинності.
- Приєднання: здійснюється шляхом підписання Меморандуму і його виконання в повному обсязі або в частині окремих положень, визначених стороною, що приєднується.
- Зміни та доповнення: вносяться виключно у письмовій формі за взаємною згодою сторін шляхом підписання відповідного додатку.
- Вихід: будь-яка сторона має право достроково припинити свою участь у Меморандумі шляхом подання письмової заяви на офіційні адреси координаційного органу не пізніше ніж за 30 (тридцять) календарних днів.
- Мова: офіційна мова Меморандуму - українська.
- Розгляд спорів: всі розбіжності вирішуються шляхом переговорів у рамках засідань робочої групи.

Підписи сторін

Сторони, що підписали цей Меморандум, підтверджують своє ознайомлення з його умовами та намір діяти відповідно до його принципів і положень:

Асоціація «Національна асоціація банків України» __.__.2026	_____ (підпис)	_____ (ПІБ та посада підписанта)
Асоціація українських банків __.__.2026	_____ (підпис)	_____ (ПІБ та посада підписанта)

_____._____.2026	_____ (підпис)	_____ та посада підписанта) (ПІБ
_____._____.2026	_____ (підпис)	_____ та посада підписанта) (ПІБ
_____._____.2026	_____ (підпис)	_____ та посада підписанта) (ПІБ
_____._____.2026	_____ (підпис)	_____ та посада підписанта) (ПІБ
_____._____.2026	_____ (підпис)	_____ та посада підписанта) (ПІБ
_____._____.2026	_____ (підпис)	_____ та посада підписанта) (ПІБ
_____._____.2026	_____ (підпис)	_____ та посада підписанта) (ПІБ
_____._____.2026	_____ (підпис)	_____ та посада підписанта) (ПІБ
_____._____.2026	_____ (підпис)	_____ та посада підписанта) (ПІБ
_____._____.2026	_____ (підпис)	_____ та посада підписанта) (ПІБ
_____._____.2026	_____ (підпис)	_____ та посада підписанта) (ПІБ
_____._____.2026	_____ (підпис)	_____ та посада підписанта) (ПІБ
_____._____.2026	_____ (підпис)	_____ та посада підписанта) (ПІБ
_____._____.2026	_____ (підпис)	_____ та посада підписанта) (ПІБ
_____._____.2026	_____ (підпис)	_____ та посада підписанта) (ПІБ

_____.____.2026	_____ (підпис)	_____ та посада підписанта) (ПІБ
_____.____.2026	_____ (підпис)	_____ та посада підписанта) (ПІБ

ДОДАТОК 1

Зведений перелік регуляторних пропозицій та очікуваних дій державних органів

1. Очікувані дії НБУ

- Підтримка у ініціативах банків стосовно стандартизації документів для консорціумного / синдикуваного кредитування.
- Надати роз'яснення щодо порядку розрахунку концентрації ризику на державному замовнику (норматив Н7) у консорціумних угодах ОПК.
- Удосконалити підходи до оцінки кредитного ризику за кредитними операціями із боржниками галузі ОПК.
- Розширити перелік прийнятних форм захисту (наприклад майнові права на дебіторську заборгованість за фактично поставлені товари/надані послуги).
- Надавати методичну/методологічну підтримку за умови, що банки нададуть НБУ конкретні питання, з яких вони потребують роз'яснення.
- Забезпечити координацію з ЄБРР та ЄІБ для формування спільних гарантійних та со-financing програм підтримки ОПК і dual-use підприємств.

2. Очікувані дії Міністерства фінансів та Кабінету Міністрів

- Розширити програми державних гарантій для кредитування ОПК - розширити критерії до кредитів, за якими можуть надаватися гарантії, зробити механізм швидким, зрозумілим та придатним для консорціумних угод.
- Передбачити окремий механізм держгарантій для покриття ризику фізичного знищення активів унаслідок воєнних дій.
- Збільшити ліміт програми компенсації відсоткової ставки зі 100 млн грн до щонайменше 500 млн грн для великих виробників; зберегти пільговий доступ для МСБ.
- Розширити доступ до програми пільгового кредитування ~5% - включити ширше коло МСБ ОПК, dual-use підприємства та підприємства з відкритими контрактами.
- Переглянути постанову №1288 - розділити умови для секретних та відкритих контрактів; дозволити кредитування підприємств без доступу до держтаємниці, якщо їхні контракти є відкритими.
- Сприяти залученню IFI до пілотних консорціумних угод в оборонному секторі.
- Забезпечити координацію з ЄБРР, ЄІБ, іншими міжнародними фінансовими інституціями, установами та фондами для формування спільних гарантійних та со-financing програм підтримки ОПК і підприємств, які працюють з товарами, продукцією категорії dual-use.

3. Очікувані дії Міністерства оборони та СОЗ

- Чітко розмежувати секретні та відкриті контракти; надати банкам зрозумілий механізм верифікації та стандартний формат підтвердження контракту без розкриття держтаємниці.
- Забезпечити замовлення продукції ОПК з урахуванням змінних потреб, перспектив та очікувань оборонної галузі.
- Врегулювати майнові права за контрактами СОЗ - забезпечити системне рішення щодо передачі / застави прав на виручку банкам.

- Забезпечити гарантований викуп продукції, виробленої підприємствами ОПК відповідно до укладених контрактів.
- Забезпечити зрозумілу процедуру контрольованого експорту - визначити умови, перелік компаній та порядок підтвердження експортних контрактів для банківського фінансування.
- Створити робочу групу із залученням представників банків для напрацювання практичних рішень та механізмів, передбачених у цьому розділі Додатку 1 до Меморандуму. Залучати представників банківського сектору до профільних груп і нарад щодо механізмів фінансування ОПК, у тому числі великих оборонних контрактів.
- Інформувати підприємства ОПК про чинні державні програми та фінансові інструменти підтримки.
- Сформувати перелік підприємств резидентів (підприємств ОПК) та нерезидентів (експортерів/імпортерів), які працюють з товарами, продукцією категорії dual-use.
- Розмістити на веб-сайтах СОЗ розроблений банками навчальний матеріал / інструкцію для клієнтів малого бізнесу оборонного сектору щодо процесу вивчення клієнта та заповнення опитувальника для належної перевірки (КУС), орієнтовний / мінімальний перелік документів, які необхідно надати до Банків та питань, які можуть виникати у Банків під час встановлення/моніторингу ділових відносин.

4. Очікувані дії СБУ

- Спільно з НБУ врегулювати питання створення першого відділу в банках з іноземним СЕО - дозволити призначення відповідальним за секретний відділ іншого керівника-громадянина України.
- Узгодити практику СБУ щодо поняття «керівник» із банківським законодавством - не блокувати іноземні банки через формальність реєстру.
- Розробити механізм, що дозволяє іноземним банкам мати обмежений та структурований доступ до роботи з відкритими контрактами ОПК без необхідності формального створення повноцінного першого відділу.

5. Очікувані дії НУР

- Впровадити програми ризик-шерингу (гарантування) за кредитами для підприємств-виробників ОПК та товарів подвійного призначення, що дозволить вирішувати питання із забезпеченням за кредитами.
- Впровадити грантові програми підтримки підприємств-виробників ОПК та товарів подвійного призначення сегменту МСБ.

6. Очікувані дії ЕКА

- Розширити програми щодо страхування військових ризиків для підприємств-виробників ОПК та товарів подвійного використання.
- В подальшому розробити та впровадити програми щодо страхування ризиків за контрольованим експорт товарів військового та подвійного призначення.

7. Прикінцеві положення щодо реалізації очікуваних дій

Очікувані дії, визначені у цьому Додатку, можуть потребувати додаткового опрацювання, погодження або нормативного врегулювання. Сторони розуміють, **що їх реалізація може вимагати тривалішого часу залежно від складності відповідного питання.**

Протягом **10 робочих днів** з дати підписання Меморандуму НАБУ та АУБ направляють до відповідних державних органів, установ та IFI консолідовані звернення щодо ключових питань, передбачених цим Додатком.

Протягом **трьох місяців** Сторони прагнуть отримати офіційні позиції, роз'яснення або дорожні карти щодо рішень, необхідних для розширення банківського фінансування підприємств ОПК.

До ухвалення відповідних рішень банки-учасники здійснюють фінансування ОПК у межах чинного законодавства, власних кредитних політик, процедур комплаєнсу та доступних інструментів гарантійної або страхової підтримки.

Робоча група щоквартально розглядає стан реалізації цих питань та за потреби готує додаткові звернення або пропозиції.